

Monitor Economische Ontwikkeling Nijkerk

Een sterke economie is belangrijk voor de welvaart en het welzijn van de inwoners van de gemeente Nijkerk. De gemeente voert economisch beleid en heeft baat bij goed inzicht in de ontwikkeling van de Nijkerkse economie. Dit is de vijfde editie van de jaarlijkse Monitor Economische Ontwikkeling Nijkerk.

Aanleiding

In deze tijd van veranderingen is het goed om te weten hoe de economie in de gemeente Nijkerk er nu voor staat. Voor ondernemers en burgers is de impact van een aantal transities steeds meer voelbaar. De energietransitie, klimaatverandering, en grondstoffenschaarste zijn ook in de gemeente Nijkerk van invloed op de economie, die een belangrijke rol speelt in het leven van ondernemers en burgers.

Economisch is ook merkbaar dat de sterke groei van de afgelopen jaren, sinds 2023 iets is afgevlakt. In 2023 groeide de Nederlandse economie met 0,1 procent, een stuk minder dan de groei van 4,3 procent het jaar ervoor. Naast de bescheiden economische groei was er sprake van een relatief hoge inflatie en een gestegen rente. Ook het volume van de wereldhandel en de consumptie van huishoudens namen af. Deze ontwikkelingen leidden ertoe dat in Nederland de economische groei lager was dan het jaar ervoor.

De kosten van het dagelijks leven zijn in 2023 wel minder snel gestegen dan het jaar ervoor. De inflatie kwam in 2023 volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek uit op 3,8 procent, tegenover zo'n 10 procent het jaar ervoor. Toch bleven de kostenstijgingen van met name boodschappen hoog. Behoud van banen in de gemeente Nijkerk, waarin de werkgelegenheid in 2023 wel toenam maar niet zo veel als het jaar ervoor, is dan erg belangrijk.

Deze monitor gaat over het jaar 2023, maar is opgesteld in 2024. Hoe dit jaar zich zal ontwikkelen is moeilijk te zeggen. Nationaal zijn de verwachtingen dat de economie gematigd blijft doorgroeien. Dat biedt hopelijk ruimte voor meer aandacht voor grote uitdagingen, zoals de

energietransitie, achterblijvende productiviteitsgroei in Nederland en vergrijzing. De kwaliteit van de economische groei, namelijk zo dat deze bijdraagt aan brede welvaart, wordt daarbij steeds belangrijker.

Het is hoe dan ook een tijd waarin ondernemers in Nijkerk, Hoevelaken, Nijkerkerveen en in het buitengebied bij schaarste aan personeel, energie en soms grondstoffen voldoende investeringsruimte moeten weten te creëren om mee te kunnen doen in de grote transities.

Dat vraagt creativiteit, moed en vertrouwen bij ondernemers, waarvoor de gemeente waardering uitspreekt. De gemeente Nijkerk voert economisch beleid om ondernemers daarbij zo goed mogelijk te ondersteunen, binnen de mogelijkheden die er zijn. Om zo te zorgen voor voldoende banen en daarmee bestaanszekerheid voor de huidige, maar ook toekomstige bewoners van de gemeente. Goed zicht op de economische ontwikkeling van de gemeente helpt daarbij. We willen weten waar we economisch staan, om daar waar nodig en mogelijk op in te kunnen spelen.

Doelstelling

Het doel van de monitor is informatieverstrekking over de economische ontwikkeling van de gemeente Nijkerk. De gemeente brengt deze monitor één keer per jaar uit, met updates door het jaar heen als de situatie hier aanleiding toe geeft. De monitor geeft ons de achtergrond waartegen we actuele ontwikkelingen kunnen plaatsen en een periodiek meetpunt om mee te vergelijken.

In deze monitor komen onderwerpen op het gebied van economie, ook in relatie tot het onderwerp bevolking, bij elkaar. We bouwen daarbij zoveel mogelijk voort op de datareeksen die in de vorige edities zijn opgebouwd.

Deze economische monitor staat op zichzelf als jaarlijkse terugkerende rapportage. Waar nodig kunnen we de uitkomsten ook gebruiken bij een eventuele bijsturing van de uitvoering van de Economische Visie van de gemeente Nijkerk.

1 Ontwikkeling economie

De werkgelegenheid in de Nijkerkse economie groeide in de periode 2022-2023 met 2,7%. Dat is twee procent minder banengroei dan het jaar ervoor. Het is ook iets minder dan gemiddeld in Gelderland, waar de toename in deze periode 3,0% bedroeg.

1.1 Vestigingen

Nijkerk is een ondernemende gemeente. Net als het jaar ervoor kent de gemeente in 2023 meer bedrijven per 100 inwoners dan gemiddeld in Nederland en Gelderland. Het totaal aantal vestigingen is wederom toegenomen ten opzichte van 2022.

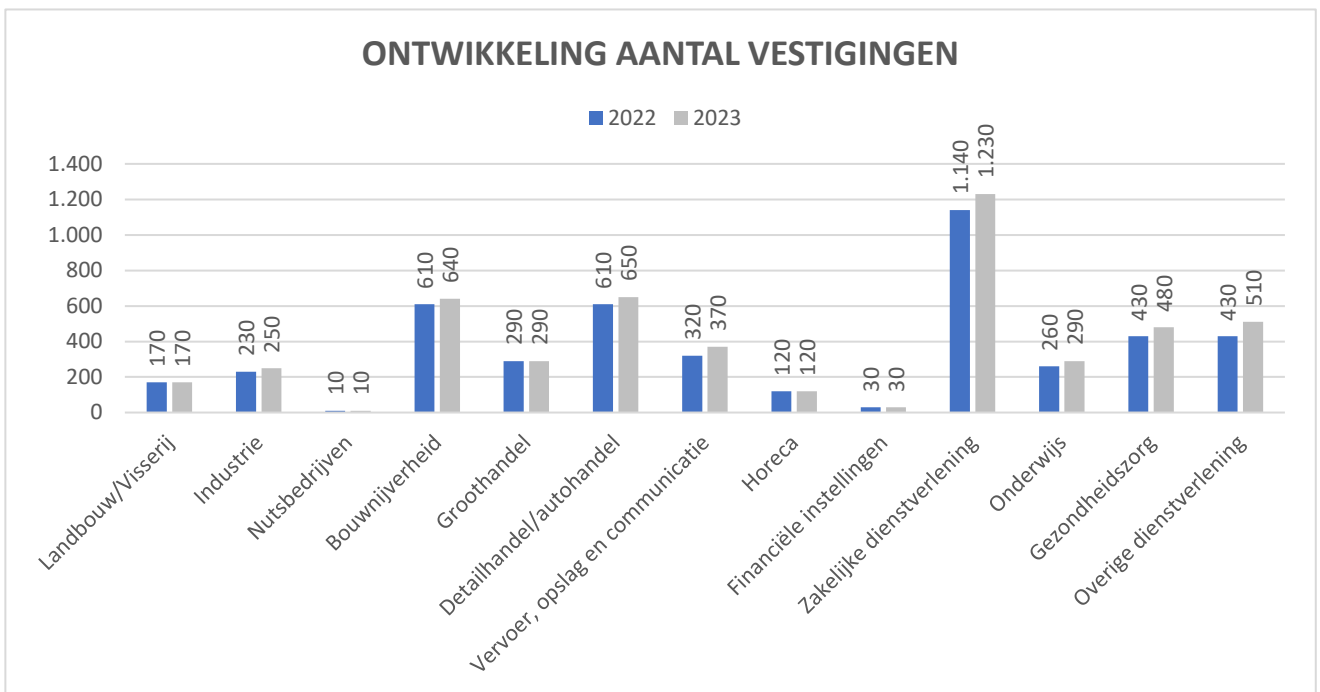
Dat Nijkerk een ondernemende gemeente is, blijkt onder andere uit het groter aantal vestigingen per 1.000 inwoners (140) dan gemiddeld in Gelderland (129) (KVK). Het totaal aantal bedrijfsvestigingen is gegroeid van 4.450 in 2021 en 4.720 in 2022, naar 5.040 in 2023. De toename met 320 nieuwe bedrijven in een jaar tijd, is daarmee iets groter dan het jaar ervoor.

Onderstaande grafiek laat zien dat veel sectoren iets in aantallen vestigingen zijn gegroeid. Sommigen sectoren zijn in aantallen gelijk gebleven, geen sector is in aantallen achteruit gegaan.

Opvallend is de toename van het aantal vestigingen in de industrie, die in Nijkerk +10% bedroeg ten opzichte van +4% in Gelderland. Daarvoor bleef het aantal bedrijven in deze sector jarenlang gelijk. Daarmee kunnen we de gemeente Nijkerk nog steeds kenmerken als een gemeente van 'makers'.

Ook in de sector logistiek (vervoer, opslag en communicatie), de zakelijke dienstverlening, het onderwijs en de gezondheidszorg nam het aantal vestigingen in de gemeente Nijkerk relatief sterker toe dan gemiddeld in Gelderland.

Dat de gemeente Nijkerk een goed vestigingsklimaat heeft, blijkt uit de ranglijst van economische toplocaties in 2023 van Elsevier Weekblad. Daarin scoort Nijkerk een 55e plek, op een totaal van 345 gemeenten.

Figuur 1: Aantal bedrijfsvestigingen per sector in 2023 ten opzichte van 2022 (Statistisch Zakboek Gelderland).

Faillissementen en oprichtingen

Het aantal faillissementen in de gemeente Nijkerk in 2023 lag met 7 zeer laag, ook al is dit een fractie meer dan in 2022 toen het er 4 betrof. De verklaring daarvoor is waarschijnlijk te vinden in de coronasteun, waardoor bedrijven in 2022 bijna niet failliet konden gaan, maar waarna in 2023 de terugbetaling wel een rol begon te spelen. Uitgedrukt in aantallen faillissementen per 10.000 inwoners, ligt het aantal faillissementen in de gemeente Nijkerk onder het Gelders gemiddelde. Dat terwijl de gemeente dus wel meer bedrijven per 10.000 inwoners telt dan in Gelderland als geheel; de gemeente Nijkerk kent een stabiel bedrijfsleven.

Waar het gaat om opheffingen, kwam het totaal aantal bedrijven dat uit eigen beweging stopte in 2023 uit op 369, ten opzichte van 310 in 2022. Dat is net als het jaar ervoor een fractie minder dan gemiddeld in Nederland.

Is Nijkerk een 'startersgemeente'? In 2023 zijn er 627 bedrijven gestart. Dat zijn er meer dan het jaar ervoor, toen het aantal starters 582 bedroeg. Het komt neer op 141 nieuwe bedrijven per 10.000 inwoners (een toename ten opzichte van het jaar ervoor toen het 131 bedroeg). Dat is meer dan gemiddeld in Gelderland.

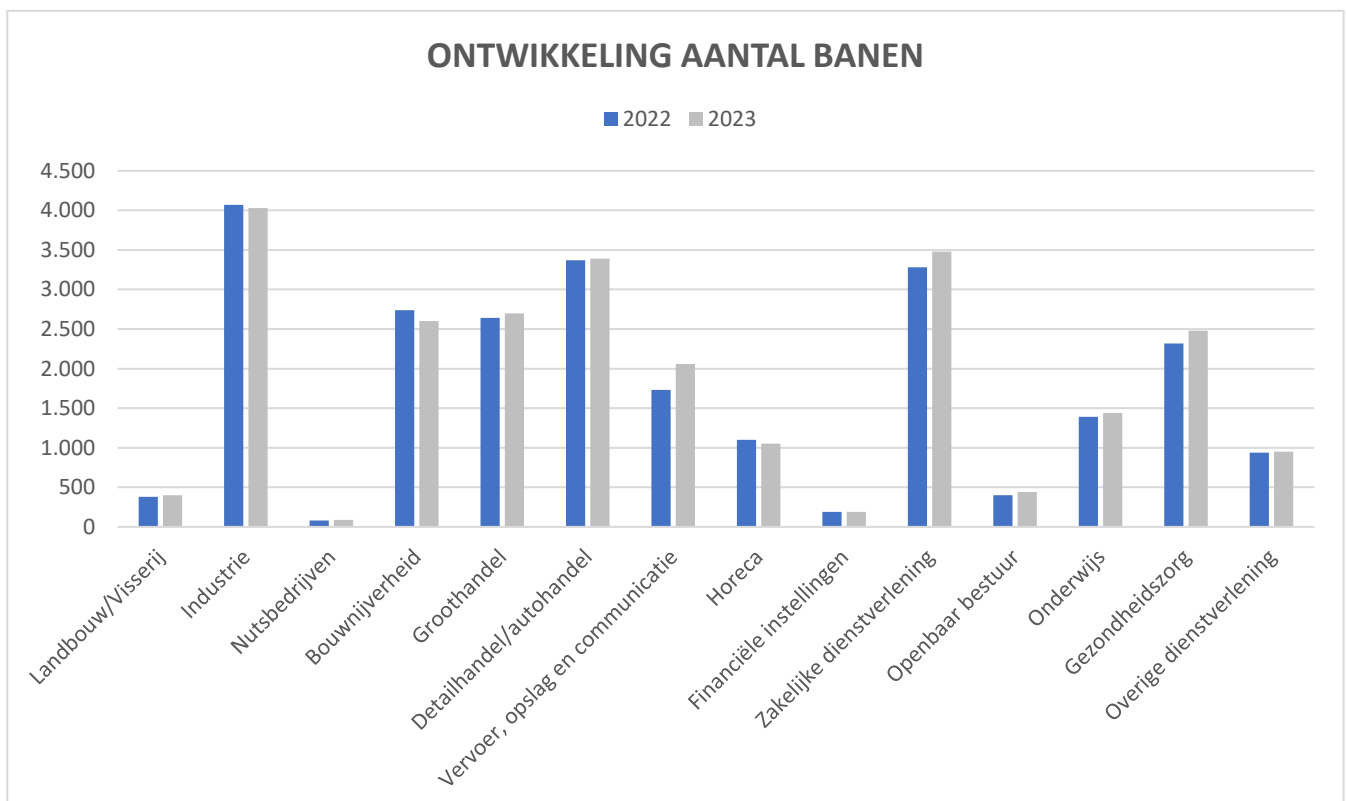
De meeste starters vinden we in de sectoren zakelijke dienstverlening, bouw, detailhandel en zorg. In de bouw en industrie ligt het aantal starters in de gemeente wat boven het gemiddelde, in de zakelijke dienstverlening en de zorg ligt het wat onder het gemiddelde in de provincie en in Nederland.

1.2 Banen

In de periode 2022-2023 nam het aantal banen in de gemeente Nijkerk toe tot 25.290. Dat is een groei met 660 banen (+2,7%) ten opzichte van 2022. Dit is inclusief fulltime, parttime en uitzendbanen (Statistisch Zakboek Gelderland).

De groei van de afgelopen jaren is daarmee in 2023 iets afgevlakt; het jaar daarvoor was de groei nog 4,5%. De onderstaande figuur 3 laat de sectorale ontwikkeling tussen 2022 en 2023 zien.

De sectoren industrie, bouw en horeca hebben in 2023 iets aan werkgelegenheid ingeleverd ten opzichte van 2022. Dit zijn sectoren die in Gelderland in 2023 wel zijn gegroeid. Voor de industrie en de bouw kunnen netcongestie en stikstofhoeveelheden meegespeeld hebben bij de (on)mogelijkheid om uit te breiden.

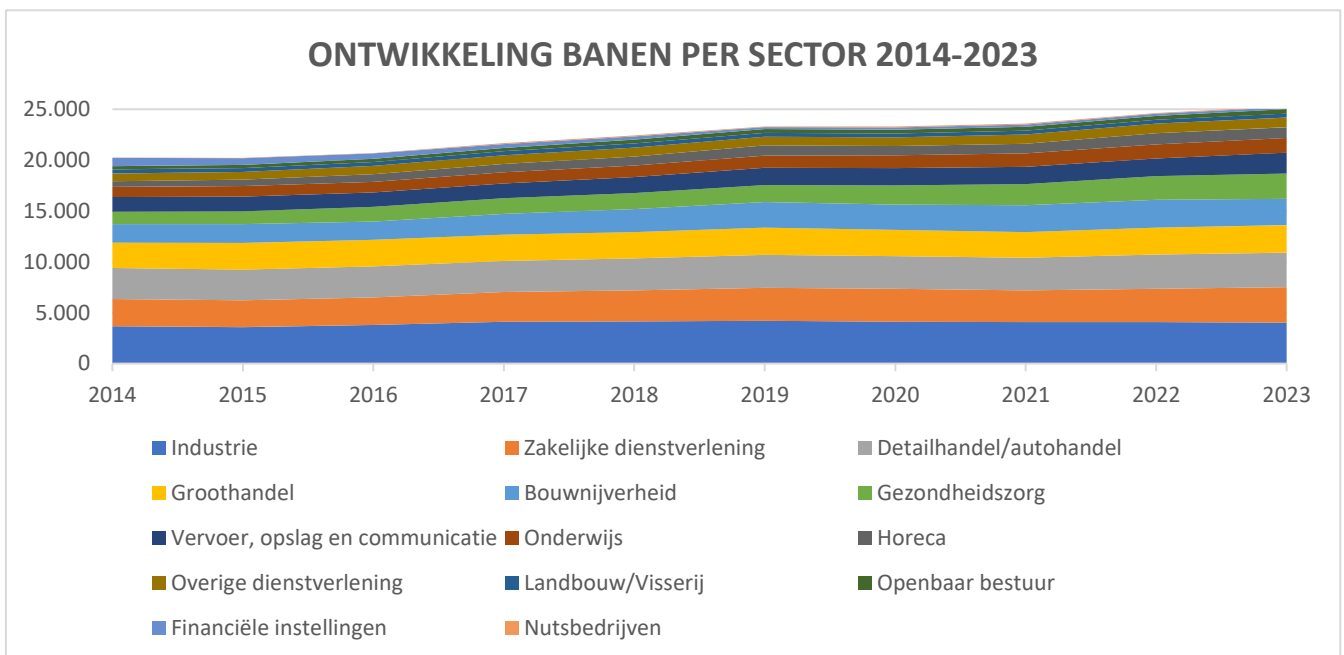
Figuur 2: Aantal banen per sector in 2022 ten opzichte van 2021 (Statistisch Zakboek Gelderland).

Alle overige sectoren zijn wel iets in aantallen werkzame personen toegenomen, met de logistiek (vervoer, opslag en communicatie) en de zakelijke dienstverlening als grootste groeiers. Hierin zien we het belang van voldoende diversiteit in de Nijkerkse economie ten behoeve van de economische stabiliteit en werkgelegenheid.

Op basis van de Provinciale Werkgelegenheids-enquête kan de werkgelegenheidsontwikkeling per sector in de periode 2014-2023 in beeld worden gebracht. De onderstaande figuur laat zien dat na een groei van de werkgelegenheid tot 2019, er twee coronajaren van gelijkblijvend aantal banen volgen. Daarna is er weer een flink herstel van de groei in 2022, gevolgd door een gematigde groei in het jaar 2023.

De ontwikkeling in het afgelopen decennium laat de kracht van de economie in de gemeente Nijkerk zien. In tijden van economische crises hebben verzorgende, consumentgerichte sectoren het moeilijk en neemt de werkgelegenheid daarin af.

De stuwende en wat minder conjunctuurafhankelijke industriële sector, laat dan wél groei zien. Dat houdt het geheel in balans. Samen met het tweede aspect van de ‘Nijkerke balans’, de balans tussen wonen en werken, blijft het geheel in evenwicht. De ontwikkeling van werkgelegenheid in de industrie, bouw en horeca vragen wel aandacht. Groei van het aantal banen is namelijk nodig; de beroepsbevolking van de gemeente Nijkerk zal de komende jaren behoorlijk groeien. Er zijn daarom banen nodig die zorgen voor inkomen en behoud van het voorzieningsniveau.

Figuur 3: Ontwikkeling van het aantal banen per sector in de periode 2014-2023 (Statistisch Zakboek Gelderland).

Uit figuur 4 rechts blijkt hoe vrijwel alle sectoren hebben bijgedragen aan die groei van de totale werkgelegenheid in de gemeente Nijkerk in het afgelopen decennium. Tot aan 2017 zijn er vooral veel nieuwe banen in de industrie, die een verlies van banen in de dienstverlening en zorg grotendeels compenseren. Daarna zorgen vooral de bouw, de zakelijke dienstverlening, de zorg en de horeca voor de groei van de werkgelegenheid. De financiële sector en de landbouw zijn de enige sectoren waarin de werkgelegenheid afnam.

In 2023 zijn de industrie, de bouw en de horeca dus iets teruggelopen in aantallen banen, maar zijn de logistiek, de zakelijke dienstverlening wel groeiende sectoren.

	2014	2023	2014-2023
Industrie	3.660	4.030	370
Zakelijke dienstverlening	2.670	3.480	810
Detailhandel/autohandel	3.080	3.390	310
Groothandel	2.460	2.700	240
Bouwnijverheid	1.840	2.600	760
Gezondheidszorg	1.220	2.480	1.260
Vervoer, opslag en com.	1.440	2.060	620
Onderwijs	1.000	1.440	440
Horeca	550	1.050	500
Overige dienstverlening	770	950	180
Landbouw/Visserij	410	400	-10
Openbaar bestuur	310	440	130
Financiële instellingen	810	190	-620
Nutsbedrijven	40	90	50
Totaal	20.260	25.290	5.040

Figuur 4: Ontwikkeling aantal banen per sector in 2014-2023 (Statistisch Zakboek Gelderland).

Innovatie

Het landelijke platform Innovatiespotter biedt inzicht in het aantal innovatieve bedrijven per gemeente. Op basis van de gehanteerde definitie zijn er 210 innovatieve bedrijven in de gemeente Nijkerk geïdentificeerd. Dat komt neer op 3,3% van het totaal aantal bedrijven. Dat is meer dan gemiddeld in Gelderland en dat is na Wageningen (4,3) het hoogste percentage binnen Regio Foodvalley. De innovatieve bedrijven zijn in de gemeente Nijkerk gemiddeld wat groter en bestaan al wat langer dan gemiddeld in Gelderland.

In- en uitgaande pendel

Ruimte een derde van het aantal banen wordt ingevuld door inwoners uit de gemeente Nijkerk. Een derde van de werknemers komt uit de provincie Utrecht en een derde komt uit andere Gelderse gemeenten en de provincies Flevoland en Overijssel (en andere provincies in beperkte mate). Er is geen reden en geen informatie beschikbaar om te verwachten dat dit beeld uit de monitor van vorig jaar veel is gewijzigd.

Nijkerk is daarmee een werk- en een woongemeente met een ingaande pendel die ongeveer net zo groot is als de uitgaande pendel. Ook het aantal banen en de omvang van de beroepsbevolking zijn ongeveer even groot. De gemeente Nijkerk kan nu dus in principe voorzien in de eigen werkgelegenheidsbehoefte, met daarbij een grote mate van regionale interactie.

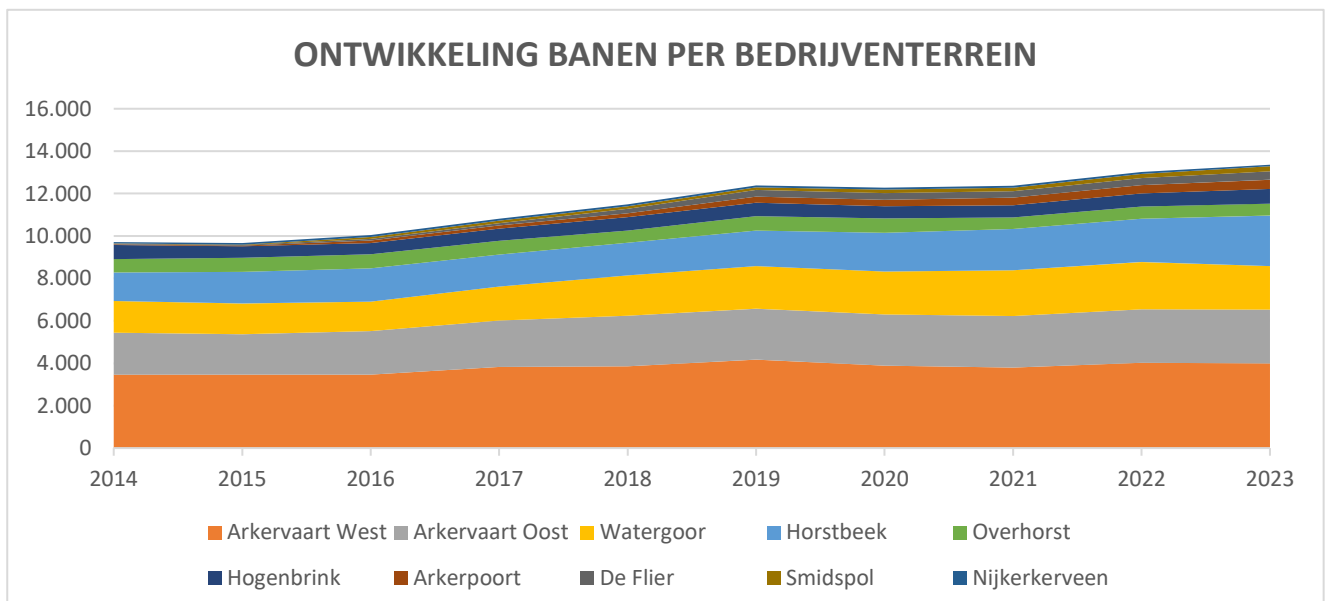
Of het lukt om deze balans in stand te houden, is afhankelijk van de mate waarin de groei van de beroepsbevolking en de groei van de werkgelegenheid in de gemeente Nijkerk gelijk op blijven gaan. De afgelopen jaren lukte dat.

De beroepsbevolking groeide en de werkgelegenheid ook. Als de banengroei echter afvlakt zoals in 2023, of zelfs afname de werkgelegenheid optreedt, zullen inwoners meer aangewezen zijn op de werkgelegenheid in de omgeving (waar dan wel banengroei moet zijn). De balans tussen wonen en werken is daarom een belangrijk thema voor economisch en ruimtelijk beleid.

Ruimte voor bedrijven

Ruim de helft van de totale werkgelegenheid (53%) in de gemeente Nijkerk is te vinden op de bedrijventerreinen. Dat aandeel is in de afgelopen jaren licht toegenomen, waarna het in 2023 vrijwel hetzelfde is als in 2022. In 2014 lag het nog op 48%. Bedrijventerreinen zijn dus heel belangrijk voor de economie van de gemeente Nijkerk en kunnen ook op het gebied van energietransitie, klimaatadaptatie en duurzame mobiliteit een belangrijke rol vervullen. Mensen die werken op bedrijventerreinen komen bovendien over het algemeen vaker uit de eigen gemeente.

Onderstaande figuur laat de ontwikkeling per bedrijventerrein zien. De helft van het aantal banen op bedrijventerreinen is te vinden op de wat oudere bedrijventerreinen Arkervaart West en Oost. Inzetten op een toekomstbestendige kwaliteit van de bestaande bedrijventerreinen is daarom relevant. Horstbeek liet in 2023 een sterke groei in aantal werkzame personen zien (+340) en met name op Watergoor was er een afname (-170). De ontwikkeling in 2023 laat zien dat ook plekken om te werken buiten de bedrijventerreinen zoals in het centrum, belangrijk zijn. Ook hiervoor blijft aandacht nodig.

Figuur 5: Ontwikkeling van het aantal banen per bedrijventerrein in de periode 2014-2023 (Lisa).

Kernwinkelgebieden

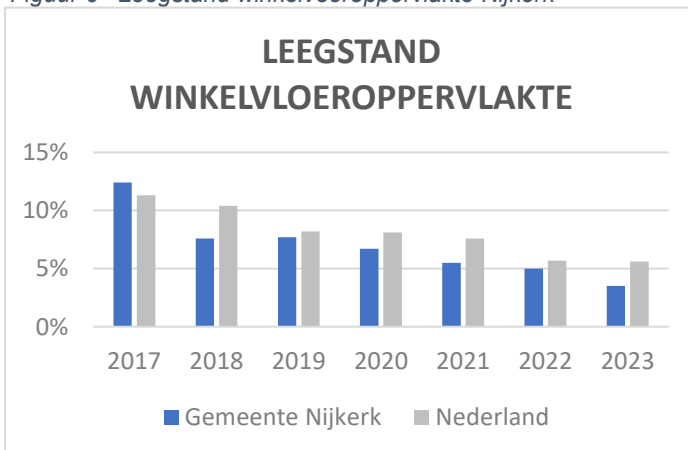
De detailhandel en horeca zijn waardevol voor de Nijkerkse economie. Gemeente Nijkerk kampte in het verleden met een forse leegstand in de winkelgebieden, maar de dalende trend van de afgelopen jaren zette zich in 2023 verder voort.

In 2023 stond in de gemeente Nijkerk 6,5% van de verkooppunten leeg, ten opzichte van 6,0% in Gelderland. In 2022 stond in de gemeente Nijkerk nog 7,1% leeg, toen dat in Gelderland 6,4% betrof. Het totaal aantal verkooppunten in de gemeente is in 2023 gelijk gebleven (490).

De leegstand van de winkelvloeroppervlakte in de gemeente Nijkerk is in 2023 gedaald naar 3,5%, ten opzichte 5,6% in Gelderland. In 2022 stond in de gemeente Nijkerk nog 5% van de totale winkelverkoopploer-oppervlakte leeg, ten opzichte van 5,7% in Gelderland. De totale winkelvloeroppervlakte in de gemeente Nijkerk nam daarbij iets af; in 2022 was dit 112.421 m² en in 2023 was 112.241 m² (Locatus).

De daling van de leegstand in Nijkerk is dus sterker dan gemiddeld in Gelderland en de totale winkelvloeroppervlakte nam af. Circa 5% leegstand is gezond. Dat noemen we ‘frictieleegstand’ om de vastgoedmarkt goed te laten werken, zodoende dat er nog aanbod is en verhuizing mogelijk is. Ergens is er dus een omslagpunt: als teveel ruimte voor werken wonen wordt, dan verdwijnt de aantrekkelijkheid van een kern om er naar toe te gaan. Iets om aandacht voor te hebben de komende tijd, als het gaat om het omzetten van winkel- naar woonbestemmingen.

Figuur 6 Leegstand winkelvloeroppervlakte Nijkerk

Ook de vrijetijdseconomie is een belangrijke sector in de gemeente Nijkerk. Bewoners en toeristen genieten in hun vrijetijd van het aanbod in de gemeente Nijkerk. Een gezonde vrijetijdseconomie draagt bij aan een fijne leefomgeving en een vitale lokale economie. Een aantrekkelijke gemeente kan

ook bijdragen aan het aantrekken van human capital.

In de gemeente nam de afgelopen jaren voor corona zowel het aantal overnachtingen, als de werkgelegenheid toe. Corona zorgde in 2020 en 2021 voor stillere hotels en overnachtingen voor zakelijke bijeenkomsten bleven vrijwel uit. In 2022 is sprake van een herstel, gevolgd door groei in 2023.

Toeristische overnachtingen 2023	Aantal overnachtingen 2023
Camping	45.126
Hotel	189.049

Figuur 7 Toeristische overnachtingen gemeente Nijkerk

In de gemeente Nijkerk kwamen in 2023 naar schatting €7,2 miljoen aan toeristische bestedingen bij de detailhandel en horeca terecht. Bij de eerste meting in 2018 was dat nog €6 miljoen (Ioresearch, Koopstromenonderzoek).

Vanwege de huidige landelijke ontwikkelingen ten aanzien van de agrarische sector kijken we ook naar de landbouw: het aantal vestigingen bleef met 170 gelijk en het aantal banen steeg van 380 naar 400. Rond dit aantal schommelt het al jaren.

Conclusie

De economie van de gemeente Nijkerk is in het jaar 2023 gegroeid. In deze periode nam zowel het totaal aantal bedrijven, als de werkgelegenheid in de toe. Kwalitatief behoudt de gemeente Nijkerk een gediversifieerde economie, met zowel een sterke vertegenwoordiging van maakbedrijven, als een verscheidenheid van economische sectoren die samen werk bieden aan 25.290 mensen.

De groei van de totale werkgelegenheid lag echter wel onder het gemiddelde in Gelderland. In de sectoren industrie, bouw en horeca nam het aantal banen in de gemeente Nijkerk af. Robotisering in de industrie, nauwelijks gronduitgifte door het ‘Didam-arrest’ en energiecongestie (waardoor in 2023 maar weinig nieuwe bedrijfskavels konden worden uitgegeven), hogere inkoopkosten voor de horeca en de stagnerende bouw zouden de oorzaken kunnen zijn. Het zijn ontwikkelingen die we willen blijven monitoren.

Dat onder andere de zakelijke dienstverlening en de logistiek wel groeiden in werkgelegenheid, onderstreept het belang van de inzet op diversiteit in de Nijkerkse economie, en het kunnen beschikken over een palet aan toekomstbestendige locaties om te werken; van bedrijventerrein tot centrum en buitengebied.

2 Bevolking en arbeidsmarkt

De bevolking van de gemeente Nijkerk groeide in 2023, net als in de voorgaande jaren, harder dan de Nederlandse en Gelderse bevolking gemiddeld. Dat komt door de relatief iets grotere en jongere gezinnen in de gemeente Nijkerk, in combinatie met mensen die zich van elders in de gemeente vestigden.

2.1 Bevolkingsgroei en -samenstelling

Over de periode 2014-2024 groeide de bevolking in Nijkerk met 11% tot 45.358 inwoners. Daarmee groeide de bevolking harder dan het Nederlands en Gelders gemiddelde in die periode. In 2023 bedroeg de groei +1,5% ten opzicht van + 1,1% in Gelderland.

Beroepsbevolking en huishoudens

De tabel rechts geeft de ontwikkeling van de bevolking weer. Ook de beroepsbevolking (gedeelte van de bevolking in de werkzame leeftijd) groeide. Van de 45.358 inwoners (2024) bestaat de beroepsbevolking uit ongeveer 25.000 inwoners. Ongeveer tienduizend mensen hiervan zijn middelbaar opgeleid. Dat is iets meer dan het regionaal en landelijk gemiddelde, maar het verschil wordt kleiner; het aandeel Wo- en Hbo-ers binnen de Nijkerkse beroepsbevolking (ook ongeveer tienduizend) is al jaren aan het toenemen.

De huishoudens in de gemeente Nijkerk bestaan uit relatief wat grotere en jongere gezinnen. Het aantal jongvolwassenen in de gemeente is lager dan landelijk gemiddeld. Een verklaring is dat jongeren vanuit Nijkerk op een bepaald moment wegtrekken naar de grote steden om te studeren.

Arbeidsparticipatie en arbeidsmarkt

Positief is ook dat de arbeidsparticipatie de afgelopen jaren is toegenomen en in de gemeente Nijkerk een paar procent hoger ligt dan gemiddeld in Nederland en Gelderland. Het aantal WW-uitkeringen ligt lager dan gemiddeld in Gelderland. In 2023 bedroeg het werkloosheidspercentage in de gemeente Nijkerk 2,7%. Dat is hetzelfde percentage als in 2022 en het ligt wederom onder het landelijk gemiddelde van 3,6%. In lijn met het landelijke beeld bleef de krapte op de arbeidsmarkt het afgelopen jaar groot. Het aantal openstaande vacatures bleef hoog. Het bedrijfsleven bevestigde dat het moeilijk was om werknemers te vinden.

	Inwoners	Groei
2014	40.638	0,7%
2015	40.870	0,6%
2016	41.199	0,8%
2017	41.775	1,4%
2018	42.307	1,3%
2019	42.943	1,5%
2020	43.171	0,5%
2021	43.600	1,0%
2022	44.311	1,6%
2023	44.975	1,1%
2024	45.358	0,9%

Figuur 8: Ontwikkeling aantal inwoners van de gemeente Nijkerk 2014-2024 (januari, Statistisch Zakboek Gelderland).

2.2 Inkomen

Huishoudens in de gemeente Nijkerk zijn relatief welvarend en hebben een gemiddeld relatief hoog besteedbaar inkomen.

Het CBS publiceert over het inkomen per huishouden door middel van het gemiddeld besteedbaar inkomen. Daaruit blijkt dat het gemiddeld besteedbaar inkomen per huishouden de afgelopen jaren is gestegen en dat dit hoger ligt dan landelijk gemiddeld. Er zijn in de gemeente Nijkerk ook minder lage inkomens dan gemiddeld in Gelderland en Nederland. Inwoners van de gemeente Nijkerk zijn relatief welvarend vergeleken met nationale gemiddelden.

De huishoudens in de gemeente Nijkerk hebben gemiddeld een hoger inkomen dan in de rest van Nederland. Het aandeel huishoudens met een laag inkomen en huishoudens in de bijstand, ligt juist lager dan gemiddeld.

2.3 Opleidingsniveau

In de gemeente Nijkerk is de 41% van de beroepsbevolking hoog/theoretisch opgeleid en 39% van de beroepsbevolking middelbaar opgeleid. Het aantal HBO- en WO-opgeleiden is de afgelopen jaren toegenomen.

Naar opleidingsniveau ziet dit er als volgt uit: circa 5.000 inwoners laag/praktisch, circa 10.000 middelbaar/praktisch, circa 10.000 hoog/theoretisch. In het verleden kende de gemeente Nijkerk relatief minder HBO/WO

opgeleiden dan gemiddeld in Gelderland. Dat verschil is er inmiddels bijna niet meer, doordat het aandeel hoger opgeleiden de afgelopen jaren steeds is toegenomen.

2.4 Beroepsbevolking en werkloosheid

De beroepsbevolking groeide de afgelopen vijf jaar harder dan landelijk. De beroepsbevolking is in de afgelopen jaren sneller gegroeid dan landelijk gemiddeld.

De totale beroepsbevolking omvat ongeveer 25.390 inwoners. De werkloosheid en het aantal WW-uitkeringen is bijna gehalveerd in vijf jaar tijd. Het aantal bijstands(gerelateerde) uitkeringen lag in de gemeente Nijkerk in 2023 aanzienlijk onder het gemiddelde in Gelderland en Nederland.

2.5 WW-uitkeringen en bijstand

De werkloosheid in de gemeente Nijkerk bedroeg in 2023 2,7%. De afgelopen vijf jaar lag de werkloosheid steeds lager dan landelijk, waar deze in 2023 3,6% bedroeg. De lage werkloosheid is terug te zien in het aantal werkloosheidsuitkeringen (WW-uitkering). De WW is een tijdelijke uitkering om verlies aan inkomen tussen twee banen op te vangen.

WW-uitkeringen

In de gemeente Nijkerk worden in september 2023 288 WW-uitkeringen verstrekt, dat is vrijwel evenveel als in september 2022. Over het jaar 2023 schommelde het steeds rond dat aantal. De gemeente Nijkerk beweegt mee met de landelijke trend wat betreft WW-uitkeringen en bevindt zich daarbij onder het landelijke gemiddelde.

Bijstandsuitkeringen

Als een inwoner niet in aanmerking komt voor een WW-uitkering, of de termijn is verstreken, kan deze worden doorverwezen naar een bijstandsuitkering.

In september 2023 is het aantal huishoudens met bijstandsuitkeringen in de gemeente Nijkerk 2,4% (was in 2022 ook 2,4%). In heel Nederland gaat het om 4,7% en in Gelderland om 4,0%.

Conclusie

De werkgelegenheid in de gemeente Nijkerk is in 2023 gegroeid en sluit aan bij de groei van de (beroeps)bevolking. Bevolkings- en banengroei blijven zo in balans. Positief is dat veel mensen in de gemeente Nijkerk bijdragen aan de economie. De arbeidsparticipatie ligt hoog en de werkloosheid laag.

Een aandachtspunt is de afvlakkende groei van de werkgelegenheid in 2023, in relatie tot de groei van de beroepsbevolking zoals die de komende jaren nog kan worden verwacht. Aandacht voor economische ontwikkeling blijft onverminderd nodig.

3 Actuele ontwikkelingen

Deze monitor geeft een (kwantitatief) beeld van de economie in de gemeente Nijkerk. Het beeld is overwegend positief, maar er tekenen zich ook uitdagingen af. Het gaat onder andere om de volgende ontwikkelingen, die van belang zijn voor de economie in de gemeente Nijkerk en daarom tot slot worden genoemd:

Tekort aan ruimte voor bedrijven

Het aantal inwoners van Nijkerk groeit. De vraag naar wonen neemt toe. De vraag om ruimte voor werken te transformeren naar ruimte voor wonen daarmee ook. Dat kan tot knelpunten leiden. Niet elk bedrijf hoort immers thuis op een bedrijventerrein. Dat is niet voor elk bedrijf het juiste vestigingsmilieu en de (milieu)ruimte die daar beschikbaar is, dient ook gereserveerd te blijven voor alleen de bedrijven die daar behoefte aan hebben.

Ruimte bieden aan werk voor Nijkerkers vraagt kwalitatief goede bedrijfsruimte op de juiste locaties, ten behoeve van een toekomstbestendige en daarmee vitale economie. Het gaat hierbij om bedrijfsruimte op bedrijventerreinen en op solitaire locaties verspreid in de gemeente of gemengd in de woonwijken. Daarbij dient er ook ruimte te zijn voor 'stadsverzorgende bedrijvigheid'. Bij dit type bedrijvigheid gaat het om voorzieningen die een kern nodig heeft om te blijven draaien, zoals loodgieters, fietsenmakers en stomerijen. Naast bedrijventerreinen vraagt daarom ook voldoende ruimte op solitaire en gemengde locaties de aandacht van de gemeente.

Congestie op het elektriciteitsnet en waterschaarste

Congestie op het elektriciteitsnet heeft gevolgen voor bedrijventerreinen en de bedrijven die er gevestigd zijn. Als er geen maatregelen worden genomen, kan dat betekenen dat nieuwe bedrijven niet meer aangesloten kunnen worden op het energienet, of uitbreidingen niet meer kunnen worden voorzien van de benodigde stroom. Maar het zou ook kunnen betekenen dat verduurzamingstrajecten door ondernemers vertraging ondervinden. De gemeente en ondernemers proberen al tot oplossingen te komen, samen met de betrokken partijen. Hetzelfde geldt voor waterschaarste: de verhouding tussen waterbeschikbaarheid en de

de landbouw, woningbouw en industrie (om bijvoorbeeld machines te koelen en producten te 'wassen'). De aandacht voor de twee onderwerpen blijft onverminderd nodig.

Aanhoudende personeelstekorten

Het tekort aan personeel vormt nog steeds de grootste belemmering in de bedrijfsvoering van ondernemers. Ook belemmeringen door tekorten aan productiemiddelen, materiaal en ruimte spelen een grote rol voor veel ondernemers. Nieuwe samenwerkingsprojecten tussen ondernemers en onderwijspartijen richten zich op oplossingen voor de aanhoudende personeelstekorten.

Bronnen, data en literatuur

Bureau Louter, Ranglijst sterkste MKB-gemeenten van Nederland.

CBS, Banen van werknemers naar woon- en werkregio. <http://opendata.cbs.nl/>.

CBS, Arbeidsdeelname; regionale indeling 2018. <http://opendata.cbs.nl/>.

CBS, Bevolking op 1 januari en gemiddeld; geslacht, leeftijd en regio. <http://opendata.cbs.nl/>.

CBS, Inkomen van huishoudens; huishoudenskenmerken, regio.

CBS, Laag en langdurig laag inkomen; huishoudenskenmerken, regio.

CBS, Leerlingen, deelnemers en studenten; onderwijssoort, woonregio. <http://opendata.cbs.nl/>.

CBS, Bevolkingsontwikkeling; regio per maand.

IO Research, Koopstromenonderzoek 2023

Locatus, Leegstandsmonitor 2024

Statistisch Zakboek Gelderland, Beroepsbevolking naar opleidingsniveau.

Statistisch Zakboek Gelderland, Vestigingen per SBI sectie.

Statistisch Zakboek Gelderland, Werkgelegenheidsontwikkeling gemeente Nijkerk

Werk.nl, Arbeidsmarktinformatie

WSJG, Bedrijvigheid en economie. <https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/bedrijvigheid-en-economie>.

WSJG, Werk en inkomen. <https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Werk-en-inkomen>.